

4.9.4

96a (משנה ה) → 97b (חצות קבע) → 96a

דָּבְרוּ אֶל כָּל עַדְתֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשֶׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְיָקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֵׁה לְבֵית אָבִת שֵׁה לְבֵית שְׁמוֹת יב, ג	(1)
וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֶרְבַיִם שְׁמוֹת יב, ו	(2)
צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קֶרְבְּנֵי לַחֲמִי לְאִשֵׁי רֵיחַ נִיחָחִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְמוֹעֵדוֹ: בַּמַּדְבָּר כח, ב	(3)
...וְעִבְדֶתָ אֶת הָעֶבְדָּה הַזֹּאת בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה: שְׁמוֹת יג, ה	(4)
וְאָקְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בְּלֵילָה הַזֶּה צְלִי אֵשׁ וּמִצּוֹת עַל מִרְרִים יֵאָכְלֶהוּ: שְׁמוֹת יב, ח	(5)
וְכִי יִגֹּר אֶתְּךָ גֵר וְעָשָׂה פֶסַח לֵה' הַמּוֹל לֹו כָּל זָכָר וְאִזְ יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה כְּאִזְרַח הָאָרֶץ וְכָל עֶרֶל לֹא יֵאָכֵל בו: שְׁמוֹת יב, מח	(6)
תּוֹשֵׁב וְשָׂכִיר לֹא יֵאָכֵל בו: שְׁמוֹת יב, מה	(7)
וְכָל עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת כֶּסֶף וּמִלְתָּה אֹתוֹ אִזְ יֵאָכֵל בו: שְׁמוֹת יב, מד	(8)
לֹא יִשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֶּקֶר וְעֵצָם לֹא יִשְׁבְּרוּ בו כָּל חֲקַת הַפֶּסַח יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: בַּמַּדְבָּר ט, יב	(9)
אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא וּבִשְׁל מִבֶּשֶׂל בְּמִים כִּי אִם צְלִי אֵשׁ רֵאשׁוֹ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קֶרְבּוֹ: שְׁמוֹת יב, ט	(10)
וְכִכָּה תֹאכְלוּ אֹתוֹ מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים נְעֻלֵיכֶם בְּרֹגְלֵיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיָדְכֶם וְאָכַלְתֶּם אֹתוֹ בַּחֲפֹזוֹן פֶּסַח הוּא לֵה': שְׁמוֹת יב, יא	(11)
אִם קָשָׁב הוּא מִקְרִיב אֶת קֶרְבְּנוֹ וְהַקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי ה': וּקְרָא ג, ז	(12)
וְאִם עֵץ קֶרְבְּנוֹ וְהַקְרִיבוֹ לִפְנֵי ה': וּקְרָא ג, יב	(13)

I. פסח דורות relative to מצרים uniqueness of משנה ה'.

a. מקחו בעשור: taken on the 10th

i. Source: v. 1 – בעשור לחודש הזה

1. Challenge: ביקור ד' ימים derived from here (v. 2 → הזה is not exclusive)

2. Answer: derived from תשמרו (v. 3); הזה (v. 4) → all offerings of this month are the same

a) Challenge: ואכלו את הבשר בלילה הזה (v. 5) → פסח דורות also eaten at night

i. Answer: needed for ר"ע/ראב"ע (eaten until midnight or dawn)

b) Challenge: וכל ערל לא יאכל בו (v.6) he also doesn't eat פסח דורות

i. Answer: בו excludes him from exemption from ומרור

1. Note: both ערל and בן נכר needed; one is disfigured, the other wrongly motivated

ii. And: תושב ושכיר לא יאכל בו (v. 7) excludes apostasy as excluding him from תרומה (excludes from פסח)

iii. And: ומלתה אותו אז יאכל בו (v. 8) limits בניו ועבדיו as a פסול of פסח only

iv. And: עצם לא ישברו בו (v. 9) excludes invalid פסח from פסח שבירת עצם

v. And: ערל במעשר ואל תאכלו ממנו נא (v. 10) associates ערל בפסח with במעשר

b. אזוב: is sprinkled using the hyssop on the lintel and 2 doorposts

c. חפזון: eaten in haste – only one night

i. Per: v. 11 – ואכלתם אותו בחפזון

d. פסח חנוני יום אחד: perennial פסח lasts for 7 days

i. Referent: איסור חמץ, following the דרשה of ריה"ג that איסור חמץ only lasted 1 day that year

II. ר' יוסי's conundrum and ר' עקיבא's solution

a. Conundrum: ר' יוסי heard that תמורת פסח is offered/not offered (rather sold and money used for שלמים)

b. Solution: if פסח is designated as substitute for a lost פסח and

i. Original is found before שחיטה: substitute grazes until gets a מום, is sold and שלמים are brought with proceeds

1. And: same applies to its תמורה

ii. But if original is found after שחיטה: substitute is offered as שלמים

1. And: same applies to its תמורה

III. Analysis 1: language of the משנה

a. Should have: taught that there is a פסח which is not brought

i. Answer: teaches there is a תמורת פסח which is not offered

1. שחיטה/לפני שחיטה distinction between לבה.

2. שחיטה="זמן שחיטה" חצות/לאחר חצות distinction between ד' זירא.

3. Note: parallel dispute between אליעזר and חכמים/ר' אליעזר

IV. Analysis 2: scope of ר' עקיבא's explanation

- a. *Version1*: it is a comment on the סיפא – when it is offered
 - i. *דבא*: only offered if found after שחיטה and תמורה made after שחיטה
 - 1.*if*: found before שחיטה and תמורה afterwards, תמורה comes from קדושה דחוויה and isn't offered
 - ii. *אבוי*: challenge from v. 11 – אם כשב – includes תמורת פסח after פסח which is offered as שלמים
 - 1.*Must*: refer to one that is found before and מומר afterwards
 - a) *Rejection*: was found and מומר afterwards
 - b) *And*: v11 not used for that – אסמכתא שלמים which come as a result of פסח have all מצוות שלמים
 - i. *To wit*: נסכים, תנופת חזה ושוק
 - c) *And*: v12 – ואם עז – no requirement of אליה for עז
- b. *Version2*: it is a comment on the רישא – when it isn't offered
 - i. *דבא*: only when found and מומר before שחיטה
 - 1.*If*: found before and מומר afterwards – offered (שחיטה doesn't affect status of קרבן that isn't fit at the time)
 - ii. *אבוי*: challenge from v11: תמורת פסח is offered only after פסח
 - 1.*must be*: that it was found before שחיטה and מומר afterwards
 - 2.*דבא (version2)*: is rejected

V. פסח קרב שלמים::חטאת מתה: שמואל's equation:

- a. *In cases where*: חטאת מתה (e.g. מתו בעליה, וילד חטאת, פסח is offered as שלמים
- b. *And in cases where*: חטאת רועה, פסח also "grazes" (isn't led to indirect death)
 - i. *ד' יוחנן*: only פסח brought as שלמים is if found after שחיטה
 - ii. *רב יוסף (challenge to שמואל)*: חטאת whose year lapsed "grazes", but פסח is offered
 - 1.*אבוי*: listing parallels to חטאת מתה lists פסח שעברה שנתה
 - 2.*Answer*: שמואל referred to אבודין (not דחויין)
 - 3.*Challenge*: אבודין are also sent to "graze", yet פסח is brought as שלמים
 - a) *Answer*: שמואל follows רבי אבודה (not רבי שמעון)
 - b) *Challenge*: if פסח "lost" before midday and then found – it grazes
 - i. *Answer*: lost before חצות isn't "lost"
 - c) *Question*: according to רבי, which ones graze?
 - i. *Answer*: שמואל holds like ר' שמעון (5 חטאות die in any case; before or after)
 - 1.*He only*: stated the 1st half (anything that dies...) to oppose ר' יוחנן
 - a.*To wit*: שחיטה doesn't establish the rule; midday does
- c. *Note*: there is an alternate version of שמואל and his adoption of רבי's position